

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 125g/2023 și nr. 187g/2023

privind excepțiile de neconstituționalitate
a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală
(confirmarea împuternicirilor apărătorului [2])

CHIȘINĂU

7 decembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 2 mai și la 1 august 2023,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 7 decembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, ridicate de dl Tudor Donos în dosarul nr. 3-432/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, și, respectiv, în dosarul nr. 10-175/2022, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dna judecătoare Liudmila Holevițaia de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, și, respectiv, de dl judecător Vitalie Moroșanu, de la Judecătoria Bălți, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, atribuindu-i numărul 125g/2023.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale, așa cum au fost formulate de autorul excepțiilor, pot fi rezumate după cum urmează:

Dosarul nr. 3-432/2023 (sesizarea nr. 125g/2023)

4. La 21 februarie 2023, dl Tudor Donos a formulat o acțiune împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova cu privire la unele acte care îi sunt defavorabile.

5. La 13 aprilie 2023, dl Tudor Donos a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală.

6. Prin încheierea din 21 aprilie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 10-175/2022 (sesizarea nr. 187g/2023)

7. La 17 noiembrie 2022, dl Tudor Donos și dna Elena Donos au depus o plângere la Judecătoria Bălți, sediul central, prin care au solicitat anularea

ordonanței de refuz al declanșării urmăririi penale în cazul unui avocat pentru pretinsa falsificare a mandatului avocațial într-o cauză penală.

8. La 3 martie 2023, dl Tudor Donos și dna Elena Donos au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală.

9. Printr-o încheiere din 29 mai 2023, Judecătoria Bălți, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 114 Înfăptuirea justiției

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.”

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 70 Admiterea, desemnarea și înlocuirea apărătorului, confirmarea calității și împuternicirilor lui

„[...]”

(7) Pentru confirmarea calității și împuternicirilor sale, apărătorul prezintă organului de urmărire penală sau instanței:

[...]

3) mandatul biroului de avocați sau un alt document ce îi confirmă împuternicirile.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepțiilor de neconstituționalitate

12. Autorul excepțiilor pretinde că prevederile articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală nu corespund exigențelor calității legii.

13. Așadar, autorul excepțiilor subliniază că textul „mandatul biroului de avocați” din acest articol este desuet și nu mai corespunde realității. Deși legislatorul a modificat în anul 2010, prin Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, termenul „mandat”, acesta nu ar fi modificat prevederile contestate. Așadar, autorul excepțiilor consideră că justiția nu se înfăptuiește în numele legii în cazul desemnării apărătorului în conformitate cu prevederile care sunt desuete.

14. De asemenea, autorul excepțiilor susține că textul „alt document ce îi confirmă împuternicirile” din articolul 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală este neclar și nu are suport normativ, deoarece legislatorul nu ar fi reglementat vreun alt document decât mandatul care ar putea confirma împuternicirile apărătorului.

15. Prin urmare, autorul excepțiilor susține că prevederile contestate contravin articolelor 20, 21, 23, 26 și 114 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

18. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de părți în procese și sunt formulate de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

19. Excepția de neconstituționalitate care stă la baza sesizării nr. 125g/2023 a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ în care persoana solicită, *inter alia*, obligarea Uniunii Avocaților să verifice legalitatea sau ilegalitatea acțiunilor avocatului în cadrul procesului penal. În cazul sesizării nr. 187g/2023, excepția a fost ridicată într-o cauză în care se examinează plângerea autorului excepției referitoare la anularea unei ordonanțe de refuz al declanșării urmăririi penale în cazul unui avocat pentru pretinsa falsificare a mandatului avocațial în cadrul procesului penal. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzelor în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate.

20. Obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, conform căruia pentru

confirmarea calității și împuternicirilor sale, apărătorul prezintă organului de urmărire penală sau instanței mandatul biroului de avocați sau un alt document ce îi confirmă împuternicirile. Deși autorul excepțiilor a contestat aceste prevederi în totalitate, acesta critică doar textele „mandatul biroului de avocați” și, respectiv, „alt document ce îi confirmă împuternicirile” din acest articol.

21. Curtea reține că prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, fiind pronunțate Deciziile nr. 90 din 15 iunie 2021, nr. 134 din 12 august 2021, nr. 176 din 23 noiembrie 2021 și nr. 44 din 12 aprilie 2022.

22. De principiu, verificarea anterioară a constituționalității normelor atacate nu constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al aceluiași prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. Așadar, Curtea va verifica dacă sesizările conțin argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 20).

23. Autorul excepțiilor menționează articolele 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumpția nevinovăției*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*) și 114 (*înfăptuirea justiției*) din Constituție. Argumentul de bază al acestuia se referă la faptul că textul „mandatul biroului de avocați” este desuet, deoarece nu mai corespunde prevederilor Legii nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, și la faptul că textul „alt document ce îi confirmă împuternicirile” nu corespunde exigențelor calității legii.

24. Acest argument a fost analizat de Curte, prin prisma articolului 26 din Constituție, în Decizia nr. 44 din 12 aprilie 2022. În această decizie, Curtea a subliniat că aplicarea textului „mandatul biroului de avocați” din articolul 70 alin. (7) din Codul de procedură penală nu constituie o ingerință în dreptul la apărare. Dimpotrivă, articolul 70 alin. (7) din Cod stabilește actele care confirmă calitatea și împuternicirile apărătorului într-un proces penal. Alineatul 8 al aceluiași articol stabilește că persoana care solicită să participe la examinarea cauzei penale în calitate de apărător, dar nu prezintă documentele care îi confirmă calitatea și împuternicirile de apărător, nu este admisă să participe la desfășurarea procesului penal în această calitate. Mai mult, potrivit articolului 72 alin. (2) din Codul de procedură penală, avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat va fi înlăturat din procesul penal dacă persoana pe care o apără are temeiuri reale de a pune la îndoială competența sau buna-credință a avocatului și va depune o cerere pentru înlăturarea acestui apărător din proces. Prin urmare, Curtea a reținut că aspectele reglementate de articolul 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, referitoare la admiterea apărătorului în proces, țin de competența organului care desfășoară urmărirea penală și a instanței de judecată care judecă cauza penală (a se vedea § 27).

25. Curtea observă că autorul excepțiilor a mai invocat incidența articolelor 20, 21, 23 și 114 din Constituție.

26. Referitor la incidența articolului 23 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul excepției trebuie să demonstreze existența unei ingerințe în

drepturile fundamentale garantate de Constituție (DCC nr. 178 din 15 decembrie 2022, § 16).

27. Cu privire la incidența principiului constituțional al prezumției nevinovăției, garantat de articolul 21 din Constituție, Curtea reține că textul contestat nu instituie vreo prezumție cu privire la vinovăția persoanelor învinuite de comiterea infracțiunilor. Prin urmare, articolul 21 din Constituție nu este incident în prezenta cauză.

28. Referitor la incidența articolelor 20 și 114 din Constituție, Curtea reține că textul contestat nu reprezintă o imixtiune în competența exclusivă a instanțelor judecătorești de a îndeplini justiția. Curtea reține că instanțele de judecată nu sunt limitate în competența sa de a verifica împuternicirile avocaților în cauzele penale deduse judecării.

29. Așadar, de vreme ce nu au intervenit elemente noi care să provoace reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele menționate din Decizia nr. 44 din 12 aprilie 2022 rămân valabile și în prezenta cauză.

30. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, ridicate de dl Tudor Donos în dosarul nr. 3-432/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, și, respectiv, în dosarul nr. 10-175/2022, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 7 decembrie 2023
DCC nr. 169
Dosarul nr. 125g/2023